

เคล็ดลับบริหาร “หนังสือหลักการ”

ต่อ จากฉบับที่แล้ว

วิเชียร ตรีสุภาพกุล

โคลงบทที่ 17 หมั่นศึกษาธรรมะ ใครที่อ่านโคลงบทนี้แล้วอาจจะสงสัยว่าทำไม 100 กว่าปีที่ผ่านมา โคลงบทนี้ได้พร่ำสอนเตือนให้หมั่นศึกษาธรรมะกันแล้ว บ้างอาจจะมองอยู่บ้างว่าจะเกาะเกี่ยวกับการบริหารกันได้อย่างไร ซึ่งที่จริงในโลกของการทำงานโลกของการบริหารหากผู้นำองค์กรรู้จักนำหลักธรรมมาปรับใช้กับองค์กรแล้ว เชื่อเหลือเกินว่าจะพาให้บุคลากร

ในองค์กรทำงานได้อย่างร่มเย็น ยิ่งในภาวะปัจจุบันนี้ ปัญหาความรุ่มร้อนในด้านต่างๆ นั้นจะเพิ่มทวีมากขึ้นทุกขณะหากสังเกตให้ดีจะพบว่าสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับธรรมะมากขึ้นในแวดวงของบรรณพิภพ มีการชี้ช่องทางปฏิบัติตัวในภาวะวิกฤตอยู่มากมาย ซึ่งแสดงว่าคนที่ฉลาดและรู้จักนำสิ่งที่มีสาระซึ่งก็คือการพยายามเข้าใจ การพยายามเข้าถึงธรรมะและนำมาปรับใช้ในการทำงาน จะทำให้ตนเองเข้มแข็งและเมื่อพยายามนำธรรมะสอดแทรกใช้ในชีวิตประจำวัน ความรุ่มร้อนก็จะเบาบางลงได้อย่างดี เราต้องไม่ลืมว่างานจะเดินได้ก็ด้วยบุคลากร หากบุคลากรมีความรู้เรื่องธรรมะ เข้าถึงธรรมะย่อมมีผลต่อการบริหารองค์กรให้มีประสิทธิภาพได้ ขอเพียงแต่พยายามศึกษาให้เข้าใจจะพบว่าธรรมะมีคุณค่าต่อการบริหารงานมากทีเดียว

โคลงบทที่ 18 ช่วยตนฟ้าจักช่วยตัวเอง ภาษิตบทนี้ช่างตรงกับธรรมะสุภาษิตของไทยที่ว่าตนแลเป็นที่พึ่งของตน ซึ่งเท่ากับเป็นการยืนยันว่าแม้แต่สุภาษิตของฝรั่งเศสเองก็ยังคงคิดตรงกัน โคลงบทนี้ต้องการปลุกเร้าให้รู้จักกระตือรือร้นในการประกอบกิจ หากปรารถนาจะได้ลาภยศก็จงปฏิบัติให้ถึงพร้อมด้วยความอุสาหะ พุ้มเท การปฏิบัติงานใดๆ ย่อมมีกฎเกณฑ์การวัด ประเมินและผลของงานอยู่แล้ว หากผู้ใหญ่ประเมินไปตามผลของงานก็ย่อมได้จากสิ่งที่ปฏิบัติจะมัวกินแรงคนอื่นนั้นคงไม่ได้

ในองค์กรปัจจุบันปัญหาส่วนหนึ่งอันเกิดจากความไม่พอใจต่อคำตอบแทนว่าเหตุใดจึงน้อยหน่ากว่าเพื่อนๆ โดยไม่หันมองพิจารณาตนเองว่าตนเองมีจุดบกพร่องใดบ้าง เช่น การกินแรงเพื่อนร่วมงาน การเกียจงาน เกียจคร้าน ถ่วงงาน อุ้งงาน ซึ่งเหล่านี้เรียกว่าไม่ช่วยตนเองให้ถึงพร้อมด้วยความสำเร็จของการทำงานแล้วฟ้าที่ไหนจะช่วยแล้ว แต่หากรู้จักพึ่งพาตนเองด้วยการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ใช้วิชาความรู้ที่ตัวมีกับงานที่รับมอบหมายอย่างเต็มสติปัญญา ผลของงานที่ออกมาย่อมเป็นที่ประจักษ์ ฟ้าในที่นี่หมายถึงผู้บังคับบัญชาที่อยู่เบื้องบนย่อมมองเห็น ชื่นชมและปูนบำเหน็จตามผลของงานและที่สำคัญ เมื่อฟ้าเส็งเห็นแล้วหากมีงานใดสำคัญที่จะมอบหมายฟ้าคงอุ้นใจหากได้มอบหมายงานให้ปฏิบัติ

โคลงบทที่ 19 ความมีหิริโอตตัปปะ คำสอนในบทนี้บุคคลที่เข้าใจในเนื้อหาสาระจะล่วงรู้เลยว่ามีความหมายลึกซึ้ง ความหมายของคำว่า “หิริ” นั้นหมายถึง ความละอายใจ ส่วน “โอตตัปปะ” หมายถึง ความเกรงกลัวต่อบาป เจตนาธรรมณ์ของบทนี้ต้องการจะให้ผู้บริหารรู้จักไตร่ตรองและละอายก่อนที่จะประพฤติหรือกระทำการใดๆ ที่เป็นบาป ที่เป็นอกุศล และคำนึงถึงจริยธรรมทางด้านการบริหาร ไม่นึก หรือเข้าข้างตัวเองว่าไม่มีใครเห็น หรือล่วงรู้ แต่ตัวเองนั่นเองที่รู้ดีอยู่แก่ใจว่าสิ่งที่ทำหรือสิ่งที่ได้ทำไปแล้วชอบธรรมหรือไม่ ควรจะละอายใจให้จงหนักและเมื่อจะลงมือทำการใดในทางเสื่อมเสีย หรือผิดบาปก็ควรจะชะงักและเกรงกลัวต่อบาปเพราะหากคือดี หรือดีด้นกระทำลงไปโดยไม่เกรงกลัวต่อบาปหรือต่อผลที่จะตามมา เช่น อาจจะถูกจับหรือสร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น หรือส่วนรวมขององค์กรแล้ว ตนเองย่อมไม่พ้นบ่วงกรรมหรือผลที่จะตามติดมาอย่างแน่นอน ซึ่งเป็น

กฎง่าย ๆ ของเหตุและผล (Cause and Effect) ตามกฎจักรวาล ในฐานะของผู้บริหารจึงต้องมีข้อนี้ประจำใจ เพราะคุณจะเป็นเรื่องยากที่จะตามบอกทุกทีกันว่าสิ่งใดควร หรือไม่ควร อีกทั้งควรถือเป็นสามัญสำนึกของผู้มีจิตใจสูงส่งกับความ เป็น “มนุษย์” ซึ่งแปลว่าผู้มีจิตใจสูงส่งทุกวันนี้มักจะมีคนประเภทต้อตาใส ที่จะประพฤติตนอย่างที่ไม่ครั้นคร้าม ไม่หวั่นสยดาใครๆ ซึ่งเป็นเรื่องอันตราย ยิ่งผู้ประพฤติผิดเป็นบุคคลระดับสูงด้วยแล้ว ยิ่งส่งผลสะท้อนได้แรง เพราะหมายความว่าบุคคลนั้นๆ ขาดคุณสมบัติของความเป็นผู้บังคับบัญชาที่ดีซึ่งจะต้องมีคุณธรรม

การที่ใครจะเป็นผู้นำ หรือผู้บังคับบัญชาที่ดีนั้น นอกจากจะต้องนำองค์กรไปข้างหน้า เหลียวหน้าแลหลังบริหารให้อยู่ในร่องในรอย ผู้นำก็ต้องประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดี เป็นที่ยำเกรง นับถือ รักและครองใจบริวารได้เราอาจเห็น ผู้นำใจถึงของบางชาติที่เมื่อประพฤติผิด ถูกสังคมติเตียน ตนเองละอายใจเกรงกลัวต่อบาปที่ตัวทำถึงกับกระทำอัปวินิบาตกรรม เพื่อแสดงความรับผิดชอบ เพื่อรักษาเกียรติยศเกียรติศักดิ์ที่มีมาแล้ว ทว่าหลักคำสอนในเชิงบริหารนี้ ควรเป็นหลักยึดก่อนคิด หรือก่อนกระทำการใดๆ มากกว่า

โคลงบทที่ 20 อย่ากระหึ่มเมื่อได้ชัยชนะ

โคลงบทนี้เป็นการสอนและเตือนใจให้ไม่ควรรีบกระหึ่มต่อชัยชนะที่ได้เปรียบเหมือนการศึกษาที่เมื่อชนะแล้ว ก็ไม่ควรตั้งอยู่ในทางประมาท เพราะข้าศึกเขาก็คิดเช่นกันที่จะเอาชัยชนะ เพราะฉะนั้นในเบื้องต้นนี้ผู้ที่ได้ชัยชนะหากต้องการจะรักษาฐานะของผู้มีชัยก็ไม่ควรตั้งอยู่ในความกระหึ่ม หรือทระนง ลำพองใจทีเดียว

สุภาชิตบทนี้หากจะปรับใช้ในเชิงบริหารก็เป็นข้อคิดที่ดี โดยเฉพาะในการแข่งขันทางธุรกิจที่มีการแข่งขันรุนแรงองค์กรที่หมั่นสำรวจตรวจสอบตัวเองอยู่บ่อยๆ โดยไม่ยึดติดว่าองค์กรตนเองเลอเลิศ สิ้นค้าดี คุณภาพเยี่ยม หากมีความคิดหึงลำพองใจ โดยประมาทคู่แข่งในทางธุรกิจแล้วก็อาจเพลี่ยงพล้ำได้ หากเราลองสังเกตให้ดี สินค้าบางตัวในตลาดที่เคยโด่งดังในอดีต เหตุใดจึงค่อยๆ เลือนหายๆ ไปจากตลาด หรือเลือนหายไปจากความทรงจำเสียด้วยซ้ำ นั่นเป็นเพราะว่าสินค้าเหล่านั้นไม่มีการปรับตัวเองให้เหมาะสม ทันยุคสมัย หรือลำพองว่าเป็นผู้นำในตลาด คงไม่มีใครมาเทียบเทียมและผลสุดท้ายก็ต้องถูกครองตลาดโดยคู่แข่งอย่างไม่น่าเชื่อ

หรือในทางการบริหารทรัพยากรบุคคล แม้ในอดีตองค์กรตนเองอาจเด่นดัง มีชื่อเสียงดี ใครๆ ก็อยากเข้าทำงาน แต่ด้วยความที่ลำพองใจว่าเป็นองค์กรมีชื่อเสียง ไม่ปรับปรุงระบบ หรือระบบอื่นๆ ให้ทันสมัย โดยยังมัวแต่ชื่นชมกับภาพความสำเร็จเก่าๆ แล้ว นั่นคือ หนทางสู่ความล้มเหลว (Success leads Failure) ได้ เพราะฉะนั้นผู้บริหารที่ชาญฉลาดควรจะหมั่นตรวจสอบและปรับปรุงองค์กรทั้งระบบอยู่เป็นระยะ

โคลงบทที่ 21 ราชารักษากรุงตั้งลูก

ตามความหมายของสุภาชิตนี้ต้องการจะชี้ให้เห็นความสำคัญของประมุขที่นอกจากจะต้องเป็นผู้นำหลักชัยเป็นสัญลักษณ์ของผู้นำสูงสุดของประเทศที่นอกจากจะรักษากรุงทั่วหัวแล้ว ยังเป็นหลักยึดเหนี่ยวทางกำลังใจของราษฎรเป็นจอมทัพของทหารราษฎรที่จะโรมรันข้าศึกเพื่อปกป้องปฐพี หากเรานำมาปรับใช้ในเชิงบริหารองค์กรแน่นอนว่าเป็นหลักคำสอนในเชิงบริหารได้อย่างวิเศษ

หากลองทบทวนให้ดีแล้วองค์กรจะไม่สามารถเดินหน้าได้เลย หากมีผู้นำที่ไม่มีความสามารถในทางบริหาร ไม่รู้จักการบริหารคน ไม่ใส่ใจในน้ำใจคนนำใจผู้ใต้บังคับบัญชาแล้วขวัญและกำลังใจ (Morale) ก็ละลายไปกว่าครึ่งแล้ว ทว่าหากผู้นำเข้มแข็ง มีความเข้าใจลูกพลบผู้ใต้บังคับบัญชา รู้จักกระตุ้นจิตใจ มีความเที่ยงธรรม รักและให้ความเป็นธรรมอย่างเสมอหน้า ไม่ลำเอียง แน่นนอนว่าย่อมเป็นที่รักของผู้ใต้บังคับบัญชา งานที่ว่ายาก หรือมีอุปสรรคข้อจำกัด ก็จะลดทอนลงจนไปสูเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างไม่ยากเย็นนัก ผู้นำต้องรู้จักใช้พระเดชและพระคุณให้เป็น รู้จักบริหารอำนาจที่มีและบริหารเป็น ซึ่งถือเป็นเครื่องมือการบริหาร (Management Tool) อย่างหนึ่ง ซึ่งทั้งนี้ก็มีสองด้าน นั่นคือหากไม่รู้จักใช้ก็ถือว่าอ่อนแอและหากใช้อย่างกระหน่ำก็อาจกลายเป็นอำนาจนิยมไปอีก ฉะนั้น ในเรื่องของการบริหารจึงเป็นเรื่องของศาสตร์และศิลป์โดยแท้

อ่าน ต่อฉบับหน้า

